

Гордейченко Р.Р., курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Шинкаренко І.О., к.психол.н., доц.,
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слідча діяльність, безпосередньо, є одним з найважливіших об'єктів дослідження у криміналістиці. Це такий вид юридичної діяльності, який заслуговує на особливу увагу з огляду на її роль і функціональне значення для здійснення правосуддя. Як правило, слідча діяльність дуже тісно пов'язана з психологією та її різноманітними галузями. Цю діяльність можна розглядати з точки зору криміналістики, кримінального права і процесу та, безпосередньо, психології. Вивченням даної теми займалися такі вчені, як: Р.С. Белкін, В.С. Комаров, В.Ю. Шепітько та багато інших.

Метою роботи є все ж таки визначити ціліснерозкриття психологічних особливостей діяльності слідчих.

Психологічні особливості діяльності слідчих являє собою, перш за все, опис психологічних особливостей праці слідчих, на основі яких визначаються: вимоги, критерії професійної придатності до роботи слідчого, а також шляхи та методи оптимізації формування та розвитку професійно-психологічних якостей слідчого. [3, с. 648]

Як нам відомо, метою слідчої діяльності – є правова охорона основних соціальних цінностей, встановлення істини при розслідуванні кримінальних правопорушень та відправлення винних до суду.

Слідчий – це юрист, який повинен володіти знаннями загальної та судової психології. Це є необхідним для слідчого в усіх випадках його діяльності, тому що він постійно торкається психологічних аспектів та інтересів суб'єктів кримінального процесу. Він дуже впливає у бажаному для розслідування напрямку на психічне життя людей, які контактують з ним у якості підозрюваних, обвинувачених, потерпілих та свідків. Це зобов'язує слідчого при здійсненні своєї діяльності мати певні чіткі психологічні знання о можливостях головного мозку людини, розуміти людську психіку та нормальну психічну діяльність. [2, с. 42]

Також слідча діяльність має психологічну особливу відмінність від інших представників професійних діяльностей. Вона полягає в тому, що слід-

чий не має можливості порівнювати свій досвід психологічного переживання тієї чи іншої ситуації з досвідом правопорушника. І дійсно, слідчий ніколи не відчував того, що переживав правопорушник під час здійснення кримінального правопорушення, арешту, допиту; йому не відомо психічний стан людини, який скривається від слідства та суду; він не піддавався заходам карально-виховного впливу при відбуванні покарання у виправних установах. Все це значно ускладнює розуміння психічних явищ, які лежать в основі поведінки підслідного, і висуває підвищені вимоги до психологічних знань слідчого.

Слідча тактика з психологічного боку в значній мірі представляє собою боротьбу характерів, інтелекту, волі, моральних принципів слідчого та осіб, які беруть участь у справі. Інший психологічний аспект слідчої тактики полягає в проблемі психологічного контакту слідчого з особами, що опинилися в сфері розслідування. Як правило, характерною ознакою розслідування індивідуальності праці. Будучи основним працівником у справі, слідчий особисто виконує переважну більшість різноманітних за своїм характером дій. Організація своєї власної індивідуальної роботи справа більш простіша, ніж організація колективної праці. Виникає необхідність розподілу обов'язків, ув'язки і координації дій, налагодження взаємної інформації, узгодження та контролю за виконанням. Індивідуальність слідчої роботи підкріплюється процесуальною самостійністю слідчого. Це дуже важлива риса, що накладає своєрідний відбиток на всю психічну діяльність [1, с. 111].

Слідчий - юрист, який працює на державній службі. Психологічна особливість його праці – це виконання роботи з розслідування кримінальної справи, дорученого йому від імені держави. За це говорить службова діяльність слідчого, сукупність його професійних і процесуальних обов'язків, обумовлених правовими і нормативними актами, спеціальна освіта, цілеспрямована підготовка, підбір кадрів і порядок призначення на посаду, проходження служби та звільнення від неї. Основу трудової діяльності слідчого складають його права і обов'язки, які визначені державою; дії щодо здійснення слідчої роботи він зобов'язаний регулювати відповідно до закону. Психологічна особливість тут полягає в тому, що жодна професія так детально не регламентує трудовий процес і сам зміст процесуальних дій, як діяльність слідчого [2, с. 64].

Таким чином, аналіз психологічних особливостей слідчої діяльності свідчить про те, що вона дуже складна, відповідальна та потребує від слідчого не тільки професійної майстерності, а й знання юридичної психології. І в той же час вона викликає багатосторонній і захоплюючий інтерес, по суті будучи кожен раз новим науково-практичним дослідженням. Перед слідчим розгортаються і проходять всі сторони людського життя; він стикається з найбільш значущими для суспільства соціальними проступками; наділений особливою владою від імені держави, керуючись правовими і нормативними документами, він проводить розслідування для встановлення істини і торжества справедливості з метою покарати винного і виправдати невинного.

1. Андросюк В.Г. Професійна психологія в ОВС. Загальна частина: курс лекцій / В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко, В.С. Медведєв. – К.: УАВС, 1995. – 111 с.
2. Андросюк В., Тарарухін С., Корнев О. та ін. Психологія слідчої діяльності. К., 2009, 64 с.
3. Гуменюк Л.Й. Психологія професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ: навчальний посібник / Л.Й. Гуменюк, І.В. Сулятицький. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 648 с.

Григорян А. М., студентка
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Шевченко Т.В.

старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 304 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Злочинність неповнолітніх – є однією з найгостріших проблем на сьогодні. Особи, які не досягли 18-річного віку, перебувають в основному на стадії формування особистості, і тому це суттєвий фактор, що визначає важливість досліджень з даної проблеми. Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що останнім часом в засобах масової інформації широко висвітлюється проблема злочинності і протиправної поведінки неповнолітніх. Тривога суспільства за долю дітей зрозуміла, так як антисоціальний характер вчинків, поведінки неповнолітнього небезпечний не тільки його конкретним миттєвим результатом, але і тим, що формує свідомість і світогляд, створює ціннісні установки і життєві орієнтації, звички і навички під стать цим вчинкам і поведінці. Тому необхідно вживати заходів щодо запобігання даного виду злочинів, оскільки це є сумним прикладом для підростаючого покоління.

На думку Н. О. Семчук, несформованість емоційної сфери зумовлює більшу чутливість до заходів протидії злочинності. Злочинність серед неповнолітніх є «резервом» дорослої злочинності, а організація і проведення ефективної політики, спрямованої на протидію злочинності неповнолітніх, забезпечує зниження злочинності дорослих осіб [1, с. 121]. Звичайно, не можна погодитися з позицією науковця, тому що, перш за все, вивчивши положення Кримінального кодексу, можна визначити, що на законодавчому рівні в на-